

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Najhja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopoklija do odpovedi. — Udje „Katal. Matkovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstoteke za enkrat 15 zin, za dvakrat 25 zin, za trikrat 35 zin. Za večkratne oglašne primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Reklamacije se pošiljajo prostje.

Današnja številka obsega 12 strani.

Samo eno krono

stane „Slovenski Gospodar“ za 4 mesece, to je do novega leta.

Slovinci, proč z liberalno vero!

Liberalci hoče imeti nebesa na zemlji. Zato gleda, da bi si nagrabil čim več premoženja, ali na pošten način ali ne, na to ne pazi posebno. Liberalci je prijatelj litra: ob njem rešuje nagod, ob njem guli kmeta, liter in denar sta liberalcu Bog. Svobodomiselnici, liberalci učijo javno, da ni nebes, ni Boga in ni pekla. Uživati hočejo! Vsak narod, ki je zasled v zanjke liberalcev, je — padel v brezno pogube.

Slovinci nas ni mnogo in še ti smo razkropljeni. Nekaj jih je v Ameriki, v Italiji, na Ogrskem, na Dunaju, v Gradcu — vsi ti so skoro na pol izgubljeni, saj nimajo nikakih naročnih pravic. Mnogo je nas v deželah, ki so po večini nemške — Stajersko, Koroško — in tu že skrbje Nemci, da se ne bomo Slovenci preobdelti. Na drugih krajih so zopet Italijani na vrhu — edino na Kranjskem so Slovenci sami svoji gospodarji.

Kako bo? — Kako bo za 500 let, za 1000 let, ali bo naš narod še živ, ali bo pisala zgodovina: V teh krajih so bivali Slovenci, ki se pa mogočnim sosedom niso mogli ubraniti in so se izgubili!

Kako bo? Nočem prerokovati. Vprašajmo raje boljšega preroka, starega že več tisoč let, preroka, ki se ne moti — in ta je — zgodovina. Kaj nam pove?

Videla je mnogo narodov, malih in velikih, videla je njihov početek, rast in slavo — ter tudi njihovo razpad. Po pravici se imenuje zgodovina — „učiteljica življenja“ in ta nam pove: Dokler so bili narodi verni, trezni, vestni, dokler so naravno živeli, so bili tudi krepki in mogočni; ko so pa začeli živeti nenravno, ko so prišli ob vero, ko so začeli iskati uživanja, začel se je njihov propad. Dokler je narod veren, in četudi bi bila njihova vera kriva, bolja je še vedno, kakor — brezverstvo ali liberalizem.

Grki in Rimljani nam (dokazujejo jasno, kam peljejo strasti, isto vidimo pri Perzijcih, Babilonceh, da, pri Izraelcih je Bog kar sam povedal: Ako bodo Bogu zvesti, deset jih bo podilo sto sovražnikov in sto Izraelcev pa kar 10.000! — ako pa ne — „dal vas bodem v roke vašim sovražnikom!“ In Bog je tudi po preroku rekel: „Rod hudobnežev bo poginil!“ Kdor se ni naučil iz zgodovine, kam vodi brezvestnost, nenravno življenje, do tega pelje pa brezvestnost, brezverstvo, naj se mi ne šteje med omikance, vsaj zgodovine, ali se je ni učil, ali pa je ni razumel.

Tudi sami bi lahko prišli do istega spoznanja. Narod obstoji iz posameznikov. Kaj pa uničuje posamezne osebe? Enega pijančevanje, drugega lenoba, tretjega nesramno življenje, zapravljivost — ali je pa kaj takega mogoče pri vernem kristjanu, poštemu Slovincu?

Poglej tudi klandanes po svetu. Malo je narodov, ki bi bili tako zatirani skozi stoletja, kakor Irčji. So propadli? Ne! Ostali so trdni katoličani, še vedno žive in dan na dan so bolj čvrsti in v zadnjem času so si precej vse pravice priborili — na boljsem so sedaj, kakor skozi stoletja sem. Da! Petrova skala je trdna, ne utone oni, ki se je drži. — Nasproten izglede imamo na Francoskem. Nedavno so časniki poročali, da je lani nad 30.000 ljudi tam več umrlo, kakor se jih je porodilo — do tega se pride vsled razbrzdaneosti, ki je pa le posledica brezverskega liberalizma.

Z veseljem opazujemo vzbujajočo se krščansko zavest; istočasno se vzbuja in raste tudi narodna zavest. „Vse za vero, dom, cesarja!“ Kdor izda prvo točko vero, izdal bo dom in cesarja še lažje. Ako pa najdite koga, ki se za vero ne briga, spreobrnite ga, povejte mu, da s tem širi liberalizem, povejte mu, da koplje s tem grob našemu narodu. Ako se ne da izpreobrniti, bojte, ogiblajte se ga, svarite pred njim, — okužen je!

Na Slovenskem tudi imamo okužene ljudi, to so brezverski liberalci, ki trosijo svojo liberalno vero med naše pošteno slovensko ljudstvo. Vse kar je katoliško, jim mrzi, tem okužencem, sramotijo vse, kar četa katoliška stranka po svojih voditeljih. Glejte, ti ljudje bi radi pogubo našega naroda. In škof Slomšek so pisali: „Sveta vera bodi vam luč...“ Liberalci pa to sveto vero topta v blato in širi svoj svobodomiselnih evangelijski. Ljudstvo slovensko, če hočeš samo sebi dobro, požen liberalca od hiše, če hoče v obliki liberalnega časopisa širiti svojo vero, ker vse, kar je liberalno, je podobno — garjevi ovci.

Politični ogled.

— **Ministrski svet** se peča sedaj s proračunom za prihodnje leto. Skoro gotovo je, da državni zbor letos zopet ne bo mogel odobriti proračuna, ampak se bo moral zadovoljiti z začasnim proračunom. Sklican po državni zbor komaj še-le meseca oktobra, koncem septembra pa bodo začele zborovati delegacije in deželni zbori. Gospodarska zbornica bo imela ta teden odsekovo sejo, v kateri je na dnevnem redu zvišanje uradniških plač. Posvetovanja odsek ne bo sklenil, ampak preloži nadaljno posvetovanje do druge polovice oktobra. Vlada je odseku že naznanila, kaj se ji na zakonu za uradniške plače ne dopada. Rusinski poslanec Bačinski, ki je pri vojaških predlogih govoril celo noč, je na nekem shodu izjavil, da bodo v odseku za galiske vodne kanale Rusini nadaljevali obstrukcijo. Nam Slovincem to ne prekrži načrtov. — **Listi** poročajo, da bo za novega poljedelskega ministra imenovan češki drž. poslanec Viskovski ali pa knez Schwarzenberg.

— **Berehtold**, avstrijski zunanji minister, bi rad pomagal, da bi nastal na Balkanu mir ter je pozval evropske velevladi, naj se posvetujejo, kako bi se mir najlažje dosegel. Velevladi so Berehtoldovemu predlogu pritrile. Sedaj je pa Berehtold predložil velevladnim natančen načrt, po katerem bi se naj razmere v Turčiji uredile. O tem načrtu, ki bi po zadržilu avstrijskih državnikov bil najprimernejši za dosego miru in pomirjenje narodnosti pod turškimi jarmom, se bodo vršila tekom bližnjega časa pogajanja in razgovori. Vse bo strogo tajno in bo javnost le malo zvedela o podrobnostih. Kakšen bo konec, se da le malo reči. — V soboto dne 31. avgusta je bil Berehtold sprejet od cesarja v Ljubljani v avdienci.

— **V Istri** se je začelo veselo katoliško narodno gibanje. Mladina je že organizirana v katoliškem tabornu. Sedaj se zahteva, da se tudi politična organizacija iztrga iz objema liberalcev. Pod puhlo besedo sloge si prisvaja par liberalnih advokatov nadvlado nad celo Istro. Sedaj začne ljudstvo spoznavati, da je liberalizem v Istri le meglica, ki se bo ob prvem žarku solca razpršila.

— **Na Hrvaškem** še vedno ni upati na skrajšnji preobrat. Čuvaj je bil pri cesarju v Ljubljani in se sedaj po listih hvali, da se ne pride tako kmalu konec njegovemu komisaratu. Tako misli Čuvaj, toda vedno še obstoji prislovica, da človek obrača, Bog pa obrne. To nasilno vladanje na Hrvaškem nam pri vseh slovenskih narodih na Balkanu hudo škoduje, ker naši neprijatelji opravičeno dokazujejo, kako slabo se Slovincem v Avstriji godi. Pri nas se tako rado ozira na Nemece, ki nimajo Avstriji nič več dati, toda mi južni Slovanci še lahko pridobimo svoji Avstriji na jugu novih prijateljev, novega vpliva in novih dežel. Toda z na mi bi se moralo boljše postopati, da lahko rečemo bratom izven Avstrije: Glejte, kako dobro se nam godi. Sliši se, da nameravajo tudi v Dalmaciji nekatere dijakke, ki so govorili navdušeno o Jukiču, postaviti pred sodišče.

— **Neodvisna Poljska**. V Zakopanih so zborovale poljske napredne stranke, ki so pod vodstvom poslance Slivinskega proglasile, da hočejo z izobrazbo in organizacijo poljskega ljudstva izvojevati neodvisnost Poljske. Izjavili so se za upor, ki naj bo v prvi vrsti naperjen proti Rusiji. List „Wieck Nowi“, ki poroča o tem sklepu, pristavlja: „Živimo v časih, ko se pripravljajo važni zgodovinski dogodki, ki se bodo najbrže odločili na poljskih tleh in ko se bo šlo za to, da se odloči usoda Poljakov. Potrebno je, da se pripravijo Poljaki na boj, ki se bo mogoče moral izvojevati z orožjem, da se doseže neodvisna Poljska.“ — Te dni je objavilo petersburško „Novo Vreme“ daljši članek, v katerem se izvaja, da bo imela Rusija prvo vojsko z našo državo in z njo zvezano Rumunijo, ko zasede avstrijski prestolonaslednik prestol, in da to vojsko, na katero pritiskajo v Avstriji in v Ogrski vplivni judje in pa

Poljaki, zadržuje le še cesar Franc Jožef. Ta list sanja, da se bo šlo za to, da se obnovi nekdanje poljsko kraljestvo pod vladno Habsburžanov, in da bo Avstrija odškodovala Nemčijo tako, da ji odstopi več nemških dežel. List celo sodi, da Avstrija kmalu udari, ker bo Rusija čez 20 let premogočna, da bi bilo misliti na uspešno vojsko proti njej.

— **Nemški cesar** je obolen na neki vratni bolezni, ki je že njegovega očeta spravila v grob. Vendar si ne da miru ter se hoče vkljub prepovedi zdravnikov udeležiti vojaških vaj v Švici.

— **Srbaki princ Jurij**, ki se je vsled hujškanja proti Avstriji povodom priklopljenja Bosne in Hercegovine moral odpovedati prestolonasledništvu, je živel sedaj v Parizu in je kazal zadnje čase znake blaznega razburjenja ter je postal nasilen. Dodeljeni mu častnik je prišel večkrat v nevaren položaj in je naposled odpotoval v Švico ter od tam kaj brzojavil, naj ga odpokličejo. Zadnji čas ga je princ napadel, da je moral pred njim zbežati. Princa Jurija so v Parizu prepeljali v živčno zdravilišče.

— **Nemiri v Turčiji**. Dne 27. avgusta ob 5. uri popoldne je prekoračil neki turški oddelek pod Kodranom črnogorsko mejo in streljal na črnogorske delavce. Turki so streljali iz svojih utrd na črnogorci in na hiše ter na črnogorsko stražo v Trebinjaku. Črnogorci so Turke iz Črne gore kmalu prepočili. — V Albaniji se je sprl zmerni albanski voditelj Hasan z Izo Boljetincem, ki ima še vedno zbranih 15.000 oboroženih Albancev in zahteva, da zasede turški prestol zopet prejšnji sultan. — V Mitrovici je bil umorjen mladoturški stotnik Sedil bej. — V Armeniji so pričeli Kurdi zopet moriti Armence. V vilajetu Van je bilo umorjenih 7 Armencev in oplenjenih 5 vasi.

— **Italijansko-turška vojska**. Mirovna pogajanja v Švici za odpravo vojske so se baje prekinila, ker ni upati uspeha. — Glavni italijanski poveljnik v Tripolisu, general Kaneva se je pretečeni teden vrnil v Rim, kjer je bil zelo hladno sprejet. Kaneva bodo nadomestovali v Tripolisu trije generali, dokler mu italijanski kralj ne bo izbral srečnejšega naslednika. — Dne 31. avgusta so Turki pri Misraki v Tripolisu napadli italijansko četo, a so po večernem boju bili poraženi. Laški isti poročajo, da so imeli Turki 100 mrtvih in ranjenih.

— **Med Japonsko in Rusijo** se vrše pogajanja radi Mandžurije. Če se ne zedinita Rus in Japonci, utegne priti zopet med njima do vojne. — Pogreb japonskega vladarja je stal nad 2 milijona. Pokopali so ga opolnoči. Voz s krsto so peljali 4 črni volji, ki so jih prej po običaju Japoncev imenovali za dvorjane.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

8. nedelja: 15. po Binkoštih, rojstvo Marije Device.
9. ponedeljek: Gorgonij, mučenec.
10. torek: Nikolaj Toled.
11. sredo: Prot in Hijac.
12. četrtek: Gvidon, spozn.
13. petek: Notburga, devica.
14. sobota: Poved, sv. Križa.

* **Umeščenje**. V soboto, dne 31. avgusta je bil v stolni cerkvi v Mariboru po stolnem župniku kanoniško umeščen za župnijo sv. Jošta na Kozjaku vlč. g. Franc Letonja, kaplan pri sv. Ani na Krempergu na mnogo leta!

* **Razpisano** je mesto učiteljice na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Roku ob Sotli. Prošnje do 25. t. m.

* **Imenovanje**. Imenovan je prof. dr. Franc Handl na celjski gimnaziji za profesorja na dunajski Elizabetni gimnaziji.

* **Iz srednješolske službe**. Stalnim učiteljem na srednjih šolah so imenovani: Anton Rabuza na državni gimnaziji v Mariboru za samostojne gimnazijske razrede v Celju; dr. Franc Kotnik za drž. gimnazijo v Celovcu; dr. Oton Leideb na drž. gimnazijo v Maribor; Vinko Marinko na drž. gimnaziji v Ljubljani, na drž. gimnazijo v Kranju in Franc Voglar v St. Pavlu v Labodski dolini za državno gimnazijo v Maribor.

* **Iz šole**. Razpisano je v Črešnjevou definitivno učiteljsko mesto. Prošnje do 15. septembra na krajni šolski svet.

* **Sad našega dela**. Na drugem mestu poročamo o lepi zmagi slovenske stranke pri občinskih volitvah v Selnici ob Muri. Ta zmaga zopet spričuje, da naša stranka nima narodno-obrambne dela samo na jeziku, kakor liberalci pri polnih litrih, ampak naše delo stremi smoteno za tem, da si naše postojanke na meji vzdržimo in še nove pridobimo.

* **Samo eno krono** stane „Slovenski Gospodar“ do novega leta, kdor si ga na novo naroči in plača